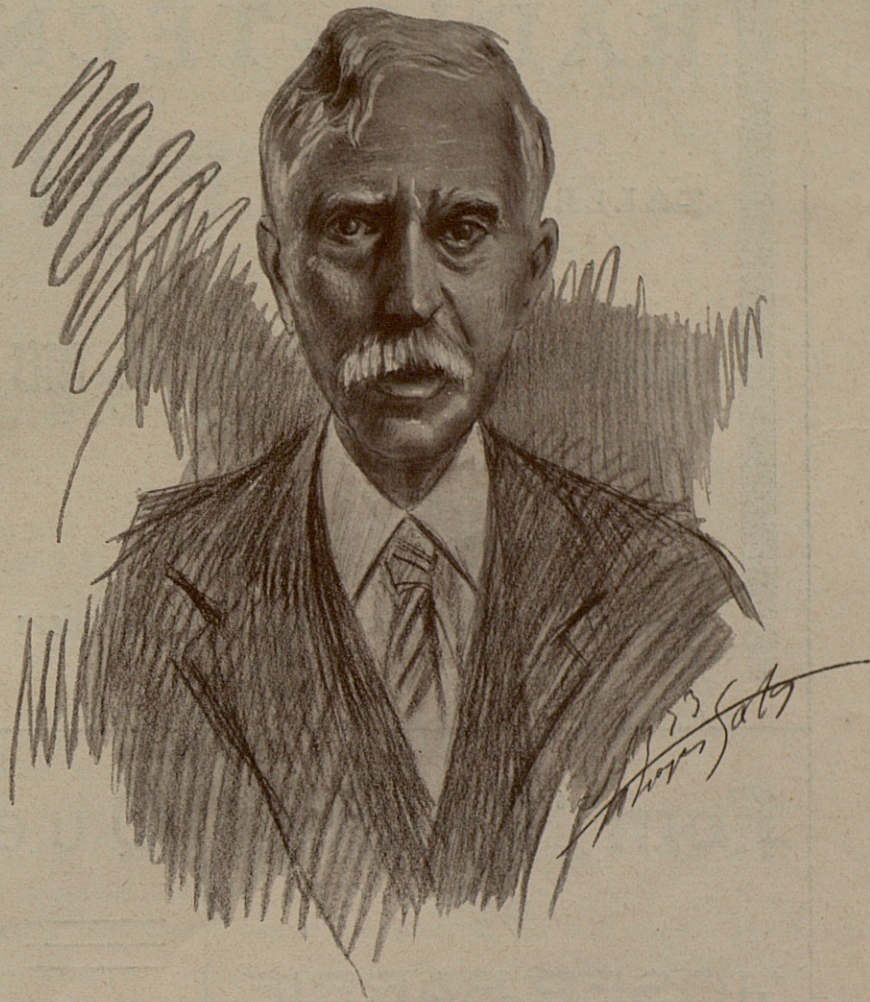

Bellesguard

al l'Ateneu Nacionalista Republicà
de la Nova Nova
als patrotos de festa
feridos en la diada
de la Victoria
a Ramon Mas
20 novembre de 1972

RÀDIO-TÈCNIA

TALLER OFICIAL **PHILIPS**

REPARACIONS D'APARELLS DE RADIO DE TOTES LES MARQUES

Comprobacions gratuïtes:

Corts, 583 (Plaça Universitat) - Telèfon 30881

Forn "Bertran"

DE

JOSEP BARRIE

Successor de J. PANADÉS

Pa de luxe, Integral

i de Viena

Servei a domicili

CARRER BERTRAN, 4 - S. G.

Queviures

==== AMBAR

—○—
Especialitat en productes del camp

Torrefacció de cafès sistema Ambar

Champagne, licors, mantegues

i conserves de varies classes

SERVEI A DOMICILI

—○—
HERZEGOVINO, 1-Telèfon 81306

BELLESGUARD

Portantveu de l'Ateneu Nacionalista Republicà
de la Bonanova

Redacció i Administració: Sant Gervasi, 103-Barcelona * Any I Octubre 1933 Núm. 1

PRESENTACIÓ

Us oferim avui aquest primer número de la revista «Bellesguard», Portantveu del nostre Ateneu, amb la satisfacció d'una tasca feta. Han estat molts els obstacles que hem tingut de sortejar per a poder-la publicar: qüestió econòmica, reunió d'originals, etc. No obstant, tenim la satisfacció de publicar articles que ens han estat escrits expressament per homes tan prestigiosos com: En J. Serra Hunter, En Pompeu Fabra, En Enric J. Ferrer i altres a qui tots coneixem. Agraïm aquesta col·laboració amb tota l'efusió, interpretant el desig de tots els nostres companys.

Aquest primer número és ofert sincera i respectuosament a l'honorable President de la Generalitat de Catalunya, En Francesc Macià. Publiquem en el lloc d'honor un article del nostre President amb aquest objecte.

El caire de la nostra Revista, serà abans que tot catalanista, lluitant sempre per la nostra llibertat, en part ja reconquerida, i d'esquerra. Aquests són els nostres ideals i ells ens dirigiran sempre. Hem volgut també incloure-hi alguna diversió, (la vida és sempre massa seriosa) publicant un conte humorístic del gran escriptor nord-americà Mark Twain traduït per primera vegada al català per dos consocis.

Tindran seccions especials: d'ortografia catalana, d'història de Catalunya, d'Art, de Ciència i de «Follets» aquesta simpàtica reunió de noiets que, amb les seves barretines vermelles alegren les nostres visites i representades al nostre Ateneu per una nodrida colla, sota la direcció de dos bons catalanistes entusiastes de la missió que els hi ha estat encomanada.

Cada número publicarà una memòria de la marxa del nostre Ateneu; els avisos i notícies de les Seccions de Cultura, Política i Follets.

I entre tots vosaltres, companys de l'Ateneu, ajudem-nos! que aquesta Revista sigui l'obra de tots. Tots poden col·laborar-hi: qui amb una cuota mensual, qui aportant anuncis, qui amb articles. I, finalment desitjem que la nostra tasca us sigui agradable.

2

Francesc Macià

per Francesc Ferrer Pié

Fa més de vint-i-cinc anys que en un míting donat en la desapareguda «Sala Imperi», i en el qual vos hi prenieu part, ens digueren que deixàveu tota la indumentària militar a excepció d'una cosa; l'espasa, la qual us la quedàveu al mateix temps que l'ofrenàveu a l'altar de la Pàtria per la defensa de les llibertats de Catalunya. I heveu complert la vostra promesa.

La primera vegada que la desenbeinàreu fou a Prats de Molló; en una mà empujàreu aquella espasa, i amb l'altra féreu voleiar l'ensenya barrada amb el triangle blau i l'estel de cinc puntes... l'estel de la llibertat. I ho féieu amb els vostres seixanta anys, ajudat tant sols d'un grapat de patriotes que al vostre costat, i amb el vostre exemple estaven disposats a donar la vida per la llibertat de la Pàtria oprimida durant set anys per la despòtica dictadura d'un general espanyol, mentres ací, altres catalans, per vergonya nostra, no sols s'amagaven, sinó que la seva cobardia arribava a l'extrem de cremar una bandera catalana que els nostres germans d'Amèrica ofrenaren en senyal d'adhesió a l'avui desapareguda Mancomunitat.

El 14 d'Abril de 1931, vos proclamàveu la República Catalana, que tingueren de cedir, però ens queda una Generalitat amb un President lluitador. No defallim doncs. Avant honorable President, avant Francesc Macià. El poble que mai heveu enganyat està amb vos per a obtenir les llibertats que ens manquen.

Bellesguard

Per Miquel Massó Ventós

Bellesguard és, certament, el més il·lustre dels monuments històrics del nostre poble de Sant Gervasi. Fins fa poc, encara es veien les seves torres i part de la muralla del recinte fortificat; ara, però, el vell edifici que albergà a reis i papes és propietat particular. L'arquitecte Gaudí, en construir la nova casa, va voler donar-li un aspecte feudal, aquest aspecte altiu i feixuc de totes les seves construccions.

Situada en la vessant oriental de la serra de Collcerola, existia una casa o torre, el nom de la qual desconeixem, ja des del segle XII, segons Fiter (Anuari de l'Associació d'Excursions Catalana, any 1881, pàg. 212), que creu fou construïda per Alfons I: Madoz, en el «Diccionario estadístico histórico-geográfico

de España y sus posesiones de ultramar» (volum VIII, pàg. 390) diu que Bellesguard va pertànyer als comtes de Barcelona.

L'opinió d'aquests autors no es fonamenta, desgraciadament, a cap dada positiva. En els seus articles no es cita cap document que pugui comprovar-se. Carreras Candi, un dels historiadors que més s'ha ocupat de «Bellesguard», assegura que no es troba cap document que faci esment d'aquesta torre anteriorment al segle XV.

Martí I l'Humà era home de poca salut i de gran obesitat, la qual cosa l'obligà a fer llargues estades a un mateix lloc, i cercant-lo allí on el clima i altres condicions sanitàries fossin adequades a la seva persona. Sarrià ja l'havia captivat, i en l'estiu de 1408 el trobem

installat a la torre que posseïa allí Joan Fivaller, com veiem en una lletra d'aquest rei datada el 20 de setembre del mateix any.

Cercant Martí una torre a Coll-cerola, degué oferir-se-li la que ell adquirí, anomenant-la «Bell-esguart». Segons una carta seva de data 15 desembre 1408, adreçada al seu procurador de Mallorca, diu: «*Segons per altre letra vos hauem escrit, nos hauem comprat açi en lo territori de Barchinona una torre a la qual hauem mes nom bell-esguard.*» Tot seguit s'ocupà d'areglal-la, nomenant *obrer major* a Jaume Sala. Els Reis, en aquell temps, no anaven mai sobrats de diners, i s'han de basquejar molt per trobar les quantitats que precisa per a la continuació de les obres. Emplea el sistema de demanar als seus administradors, molt afablement, que li adelantin sumes considerables, i com ells donen la callada per resposta, insisteix manant-los-hi despòticament.

Els jardins dels palaus reials, de l'edat mitja, no estaven plantats d'arbres decoratius, com ara s'acostuma, sinó d'arbres fruiters, més nutritius. Per això veiem al Rei Martí dirigir-se a Mallorca demanant que li sigui enviat un esclau, preferiblement casat, apte i entès en jardineria (carta del 15 desembre 1408). També escriu al Batlle general d'Aragó (1 de gener 1409) demanant-li que envii urgentment: «*empelts de les peres de ventó, i empelts de les maganes de Taraçona de totes natures.*»

Part dels pocs mesos que Martí I va habitar Bellesguard, tingué com a hoste a Benet XIII, el papa aragonès Luna, que fugia de la pesta de Perpinyà, i va casar-lo, el 17 de setembre amb Margarida, filla del compte de Prades i de Joana de Cabrera, casament purament polític.

És interessant fer constar que totes les lletres datades de Bellesguard, són redactades pel cèlebre autor del «Somni» Bernat Metge, que en aquella època era secretari del Rei. Bernat Metge escrivia el català amb gran perfecció, però en castellà ho feia pèssimament, el que demostra que quasi la totalitat de les lletres Reials eren fetes en la nostra llengua.

Martí l'Humà estimava la seva torre de Bellesguard. En les seves lletres es parla diverses vegades d'una finestra, que li plavia molt, i des d'on va veure venir un dia, des de l'Orient, la galera que li portava la nova de la victòria del seu fill el Rei de Sicília a Cerdenya. Conta Bernat Metge en una lletra dirigida a Pere Torrelles (22 juny 1409) que els mariners de la nau arribaren a Bellesguard cridant: Victòria! Victòria!

Tot l'hivern de 1409-10; part de la primavera va passar-la Martí I a Bellesguard, i ja en greu estat de salut va abandonar-lo a mitjans de maig per anar a morir a Valldonzella el 31 de maig de 1410.

Heretà Bellesguard la seva esposa Margarida, i posteriorment hi morí la reina Violant de Bar, Vidua de Joan I (3 juliol 1431).

La Reina lloctinent, Maria de Castella, muller d'Alfons IV s'estatja a Bellesguard l'estiu de l'any 1438. Aquí acaba ja la història Reial de Bellesguard que com moltes altres propietats passa a ésser propietat dels frares: De 1850 a 1869 perteneix a la comunitat dels Sants Just i Pastor. En 1891 s'hi fundà l'asil de desemparedes de Sant Alfons de Liguri.

Bellesguard devia ésser una torre de gran magnificència, doncs Martí I era amic del luxe i de l'art. Com en el seu palau major de Barcelona, devia haver-hi columnes de marbre, vidreres de Flandes, i enterxinats executats per artistes de Toledo. S'han trobat documents relatius a aquests treballs per al palau major. Els Reis usaven poques cerimònies per a obtenir el que desitjaven. Si sabien que algun comerciant havia rebut belles vidreres de Flandes, les hi enviaven a cercar per al seu palau. Es comprèn doncs que la quantitat d'objectes artístics i de vàlua arquitectònica que arribaven a posseir.

En record d'aquell edifici històric, i especialment per estar situat al poble de Sant Gervasi, hem nomenat «Bellesguard» a la revista portant-veu del nostre Ateneu, que ens plau avui oferir-vos.

Inscriuiu els vostres fills als Follets de Muntanya de l'Ateneu

Perspectiva espiritual

Per J. Serra Hunter

Cal en la vida humana situar les nostres inquietuds en un mateix pla espiritual. En l'ordre físic no és possible la visió, si no ens colloquem a una distància adequada i realitzem un treball d'adaptació. El mateix passa en la vida interior. L'home ha de cercar una posició adequada per tal de posar-se en con-

tacte amb les realitats que constitueixen el món de l'esperit. La vista de conjunt supera la distinció i l'anàlisi; aquestes porten un afinament a la coneixença de les coses, però els manca sovint l'energia i la vitalitat que dona una veritable perspectiva espiritual.

La jornada de treball

Per Enric J. Ferrer

Membre de l'Institut contra l'atur forçós

Una de les lluites que més perjudicis ha portat a la humanitat, és la lluita entre el capital i el treball des de l'organització, ara fa cent anys, de les grans societats anònimes i les acumulacions de grans capitals sota el control d'un consell administrador o, mantes vegades, d'un sol home, al qual s'ha donat el nom, aquests darrers temps, de capità d'indústria.

I és que d'una part, el capital ha cercat la manera de guanyar el màxim possible amb el mínim de perills de perdre. D'altra part, el factor «treballador» ha anat instruint-se i adonant-se que ell, al cap i a la fi, també era un home, i per tant, tenia els mateixos drets a viure i a viure bé com els qui detenten el diner.

No hem de perdre de vista que des dels temps més reculats, el ric ha cercat la col·laboració directa i estreta de dos estaments més, que han considerat el treball com un càstig diví i del qual ells, els purs, han procurat per tots els mitjans eludir-ne les obligacions i les conseqüències.

Són aquests estaments: els militars i els sacerdots.

Veiem, en efecte, que tots els rituals obliguen als homes a fer sacrificis a l'altar i aquests sacrificis es divideixen en dues categories: el d'adoració i el de servitud.

Pel primer hom obeeix cegament les inspiracions de l'oficiant, un home com els altres,

el qual considera un dret exclusiu per a ell el respecte humà; per aquest respecte, exigeix la servitud dels presents, ja sigui amb diners, ja sigui amb productes de la terra o manufacturats, a més dels donatius que rebia dels reis i senyors, en terres i privilegis. ¿A canvi de què? La plebs rebia benediccions i consells o amenaces mentre el senyor o el rei rebia una protecció eficaç ja que per la imposició del temor, no a Déu, sinó als càstigs terrenals (empresonaments, expoliació dels béns, tortures, etcètera), s'obligava a la plebs a una obediència cega al senyor o al rei.

Quant al militar, destinat únicament a fer la guerra, fos a qui fos i com fos, era considerat un ésser indispensable a la humanitat per a satisfer les baixes ambicions del cabdill i oposar-se a les del cabdill adversari.

La instrucció i la possibilitat de canviar fàcilment de lloc, han fet que la massa treballadora anés organitzant-se i oposant els seus drets als dels tres estaments anteriorment anomenats, d'on ha resultat una lluita centenària que si bé ha costat moltes víctimes, ha aconseguit veritables guanys per a l'home que treballa. I un d'aquests ha estat: la reducció de la jornada de treball.

No hi ha cap llei divina ni humana, que fixi el nombre d'hores de treball com a cosa indiscutible i la generació dels trenta-cinc anys recorda perfectament, que havia de treballar

les dotze i les catorze hores quan és generalitzada la jornada de vuit hores (amb les seves dissortades excepcions, encara!).

La producció tècnica i mecanitzada, gràcies a la concentració de capitals i d'indústries, ha augmentat la producció i disminuït el preu de cost; l'egoisme, però, ha mantingut elevats els preus i sobretot, per manca d'una distribució organitzada i humana, hom menja menys avui que en 1913 i els productes són més cars que vint anys enrera. Del defecte principal (egoisme), de la manca de distribució, de la *super-valoració* de l'or respecte les mercaderies, ha esdevingut fatalment una manca de consum que ha creat la superproducció fictícia. D'ella en resulta que trenta milions d'hommes civilitzats estan sense feina i pateixen gana ells i els seus fills.

Per a minvar el nombre dels sense feina, hom proposa, entre altres solucions més o menys viable, la reducció de la jornada de treball.

Com que la idea és simpàtica (l'home cerca sempre la posició del mínim esforç) ha estat aixecada aquesta idea com a bandera, podríem dir única, per elements incapacitats i irresponsables.

Essent la manca de treball internacional, estant lliades les economies en la forma que ho estan, una reducció d'hores de treball «local» arruinarà aquell estament que les aconseguixi, perquè els estaments similars de fora lluitaran amb avantatge.

Es, doncs, necessari, una actuació conjunta i internacional de tots els obrers, per a imposar al capital una disminució en les hores de treball. Altrament els guanys assolits, seran indiscutiblement la pedra de toc que arruinarà l'obrer i fóra llàstima que després de cent anys de lluita i de conquestes moderades, tornéssim al treball forçat i sense control, per a permetre al capital, el gaudi exclusiu dels beneficis del progrés.

Als cercadors de mots nous

Per P. Fabra

Que la llengua escrita s'incorpori un nou mot és un guany. Ara, que molts no en saben veure d'altres. Llavors donen una importància excessiva a la replega de mots, talment com si tots els mots arreplegats fossin dignes d'ésser incorporats a la llengua literària, i com si, per escriure en bon català, no calgués atendre a altra cosa sinó a l'enriquiment del vocabulari. Per a ells tot consistiria a disposar d'un nombre cada dia major de mots fossin quins fossin. Tot treball de selecció els sembla inoportú. I, anant a la recerca de mots nous amb què reemplaçar els habituals, sovint s'obliden de destriar les formes bones de les incorrectes i d'aprendre les regles més elementals de la sintaxi catalana.

Sovint els sentirem lamentar-se que no sigui incorporat a la llengua escrita tal o tal mot peculiar de tal o tal contrada, com si la sort del català depengués de l'admissió

o de la no admissió d'aquest mot. Us fan saber, joiosos, que han descobert que, en tal lloc per dir *blat de moro* empren tal altre mot (que ells preferiran, naturalment, a blat de moro), i això ho escriuen en un català incorrectíssim, ple de faltes d'ortografia, de morfologia, de sintaxi i... de lèxic!

Faltes de lèxic, perquè, tot anat a la recerca del mot estrany amb què reemplaçar l'habitual, no s'han recordat sovint d'aprendre els mots amb què la llengua escrita reemplaça els innombrables castellanismes de la llengua parlada, i incorren en aquests castellanismes. I encara incorren en altres faltes de lèxic, aquests cercadors de mots estranys: les que consisteixen a usar malament aquests mots, amb què ells creuen precisament millorar llur català. No és rar de veure emprar *freturós* per *dalerós*, *capcinada* per *cop de cap*, *bestllumar* per *albirar*...

Passeu per la secretaria d'aquest Ateneu i comproveu si esteu inscrit a les llistes electorals

L'Humorisme Estranger De com vaig dirigir un periòdic agrícola

Per Mark Twain - Traducció inèdita de M. M. i J. B.

No sense una certa aprensió vaig posar-me a dirigir un periòdic d'Agricultura; era per a mi una cosa tan nova com per a un pagès que es veiés obligat a comanar un vaixell. Però per la meva situació econòmica havia d'acceptar qualsevol sou que estigués al meu abast, per sobre de tota altra consideració.

El director habitual tenia vacances i jo vaig ocupar el seu lloc; podent així durant tota la setmana saborejar la sensació del treball amb plaer ben deleïtós. A fi de setmana posàrem el periòdic en premsa i vaig esperar fins a la nit per a veure si els meus esforços de redactor cridaven l'atenció. En sortir del despatx a posta de sol uns quants homes i criatures agrupats al peu de l'escala s'apartaren tot dient: «Mireu-lo, és ell!» Vaig sentir-me'n ben cofoi d'aquest incident, com podeu imaginar. L'endemà al matí, un grup més nombrós que el de la nit passada m'esperava també al peu de l'escala. Per tot el carrer havia trobat petits grups que em miraven amb interès, i s'enretiraven per a deixar-me passar. Els de l'escala es van dispersar, i vaig sentir que un home deia: «Mireu-li els ulls!» Vaig simular no notar l'atenció de què era objecte, però en el fons n'estava força enorgullit i ja projectava d'explicar-ho tot a la meva tia. A mesura que pujava els graons sentia unes riallades cada cop més fortes, i en obrir la porta del despatx, dos joves pagesos que s'esperaven van girar-se i en veure'm, tornant-se grocs d'espant, feren un gran crit i fugiren per la finestra, fent gran terrabestall. Jo estava tot sorprès.

Mitja hora més tard, un vell cavaller de barba grisa, cara noble i austera, va entrar al meu despatx, i després de sentar-se, es tragué el barret, deixant-lo a terra. Estengué damunt dels meus genolls un exemplar de la nostra revista i mirant-me amb interès em preguntà:

—«Sou el nou director?»

—«Sí», vaig fer.

—«Havíeu ja dirigit algun periòdic d'agricultura?»

No vaig atrevir-me a mentir.

—«No, no ho crec pas», vaig dir-li.

—«Ho sospitava», va fer el vell cavaller mentre es posava les ulleres i em mirava de reüll: «El que fa suposar-me que no sou cap tècnic és aquest article que vaig a llegir-vos. Escolteu, si us plau, i digueu-me si sou vós qui l'heu escrit»: «No s'haurien d'arrencar mai els raves, car això els fa malbé; seria molt preferible fer pujar un noi a l'arbre i saccejar-lo.»

—«Què en penseu d'això, si sou vós qui ho heu escrit?»

—«El que penso? F'enso que és molt just i ben imaginat. Estic convençut que cada any milions i milions de raves han de llençar-se per haver-se arrencat a mig madurar. Això no passaria si s'adoptés la meva suggerència de fer pujar un noi a saccejar l'arbre, car així sols caurien els madurs.»

—«Ah! Així creieu vós que els raves neixen als arbres?»

—«Oh! no, certament no. Això és sols una expressió figurada, una metàfora... A menys d'ésser un ase, es comprèn que el que ha de saccejar-se són els ceps»

—«Saccejar la vostra àvia!» Va cridar el vell cavaller tot esquinçant la revista en petits bocins; i trepitjant-los amb ira, mentre amb l bastó trencava alguns objectes que estaven al seu abast... I se'n va anar cridant que jo era més ignorant que una vaca, i altres insults agrícoles. Per la manera de comportar-se vaig comprendre que li havia desplagut alguna cosa del meu article; però ignorant quina era aquesta cosa no vaig poder-li donar cap explicació per a aplacar-lo.

Moments després, mentre em durava encara l'esbalaïment causat per l'estrany comportament del vell cavaller, vaig veure com la porta del meu despatx s'obria silenciosament, amb lentitud misteriosa. Entrà un home de llarga figura cadavèrica, amb cabells fins a les espatlles i barba de quinze dies. Es posà a escoltar amb un dit als llavis, i amb un posat de profunda atenció.

El silenci era complet. La llarga figura cadavèrica escoltà encara una estona més... Cap soroll... Llavors tancà la porta amb clau i va

acostar-se'm lentament, caminant amb la punta dels peus. M'esguardà llargament, amb interès, i sempre que jo anava a parlar es posava el dit als llavis. La meva angoixa creixia... Finalment parlà, mostrant-me un exemplar de la nostra revista:

—«Així, així —digué amb veu apagada— sou vós que heu escrit això? Llegiu-m'ho per favor. Socorreu-me. Sofreixo!»

Vaig llegir-li l'article que segueix, i a mesura que les paraules fluïen dels meus llavis una pau inefable i la serenor més excelsa illuminaven la seva cara, com el clar de lluna d'una nit serena illumina un paisatge desolat. Vaig llegir:

«El bròquil és un ocell molt bonic, però la seva educació requereix atencions especialíssimes. No convé importar-lo abans de juny o després de setembre; a l'hivern es tindrà cura de mantenir-lo en un lloc calent, perquè pugui covar els seus petits.»

«Es evident pels intel·ligents que l'estació serà tardana per als cereals. Per tant el pagès farà bé en començar a plantar les coques de blat de moro pel juliol, en lloc de fer-ho per l'agost.»

«Alguns mots sobre el pebrot: aquesta fruita és molt estimada pels indis de l'Egipte, que la prefereixen a la grosella per a fer coques. És també preferible a la maduixa per a criar i engreixar les vaques, perquè és més nutritiva i no empatxa. Aquesta és la sola espècie comestible de la família de les taronges.»

«Avui en dia, és universalment reconegut que els pebroters no serveixen per a fer ombra, i per aquest motiu va desapareixent el costum abans tan estès de plantar-ne bosquets en els jardins per a ombrejar-los.»

«L'estació es presenta freda i els dies...»

En aquest punt de la lectura el meu auditor resplendent d'alegria i satisfacció es precipità sobre meu, i estrenyent-me efusivament les mans, va dir-me:

—«Prou! prou! Ja és suficient. Ara veig que el meu cap està sencer. Heu llegit aquest article igual que jo, paraula per paraula. Però jo, que sóc estranger, en llegir-lo aquest matí, m'he dit: «Ara sí que ho veig clar. No hi ha dubte; no, no n'hi ha. Malgrat les atencions dels meus parents, malgrat els metges que m'han visitat, veig que l'atac final de bogeria ha arribat. Sóc boig! Sóc boig!» i llavors he fet un crit que deu haver-se sentit a més de dos

quilòmetres; he tret els ulls al lloro i he sortit de casa disposat a matar a algú. Havia de fer-ho tard o d'hora, i era millor que ho fes tot seguit. He rellegit per assegurar-me'n, un dels vostres articles, i en veure que era cert el que els meus ulls veïen i el meu cervell interpretava, he calat foc a casa meua, i pel camí he mossegat un gos, he atropellat dues dides i diverses persones i finalment he penjat un home dalt d'un arbre, on el trobaré quan vulgui.»

«En llegir-me vós l'article igual que l'havia llegit jo, m'ha passat tota la preocupació, i ja veig que el boig no sóc pas jo. Estic serenat i és una sort per a l'home de dalt de l'arbre perquè l'hauria mort de retorn. Adéu-siau, senyor, bona nit, vui dir, bon dia, m'heu tret un gran pes de sobre, un pes feixuc que m'ofegava, perquè si la meua raó ha resistit la lectura d'un dels vostres articles d'agricultura comprenc que res no podrà ja alterar-la. Bona nit, bon dia, adéu-siau, senyor...»

Em sentia un xic emocionat en pensar en les malifetes d'aquest home: el pobre lloro víctima innocent d'una ment exaltada, aquell home de dalt de l'arbre, aquelles dides atropellades... És que jo hi tenia alguna petita part de culpa en tot això? No ho acabava de comprendre, quan tot seguit vaig haver de pensar en altres coses. El director veritable de la revista entrava al despatx.

Jo vaig dir-me entre mi: «Hauries fet millor en anar-te'n a passejar per les costes de Noruega, com jo t'havia aconsellat, i d'aquesta manera hauria tingut una probabilitat que tot marxés bé. Però no has volgut escoltar-me i heu's ací el que passa. Ara em clavaran un escàndol, ja m'ho podia esperar.»

El director estava trist i desolat. Contemplant les destroces que els dos pagesos i el vell irascible havien fet, va dir:

—«És un mal negoci, molt mal negoci. El flascó de la goma i sis vidres trencats, tres geros a bocins, el gat mort d'espant... Però em temo molt que aquestes desgràcies seran seguides per altra cosa molt pitjor. La reputació del periòdic ha anat de mal borràs, per sempre més, m'ho temo. És veritat que mai havíem venut ni la mil·lèsima part dels exemplars que s'han venut ara, i que mai s'havia parlat tant de nosaltres. Però hem d'acceptar de bon grat aquest èxit fundat en l'estupidesa i bogeria vostra? Amic meu, heu vist el carrer

com està? Més de mil persones estan esperant la vostra sortida entre crits i parlaments exaltats, car us creuen boig. I tenen raó, perquè els vostres articles són una vergonya per a la premsa. Qui us ha dit que éreu capaç de dirigir un diari d'agricultura, eh? Qui us ho ha dit? Sembleu ignorar els més coneguts elements d'aquesta ciència! Confoneu un ocell amb un bròquil i un meló amb una arada; parleu del temps en què les vaques bramen i recomaneu la domesticació de les guineus dient que es mengen els escarabats i les puces; la vostra observació que els musclos no entenen la música és completament superflua, car res en el món pot trencar la serenitat dels musclos, que no els preocupa per res la música. Llamps i trons! Si hom emprés tota la seva vida en adquirir ignorància, no podria abastar millor que vós el títol de *doctor en nullitat*.

Dieu que «els pinyols de patata cada dia estan més en boga com a article de comerç...» això sembla calculat expressament per a enderrocar aquest periòdic. Us prego que deixeu els vostres treballs i que us en aneu. Ja no tinc necessitat de més vacances; com podria disfrutar-ne sabent que vós esteu en el meu lloc? Constantment em preguntaria quina nova estupidesa recomanàreu als nostres lectors. Perquè diable no m'ho dèieu que no en sabieu d'agricultura?

—Per què m'ho pregunteu, cap de carabassa amb potes? Amb 14 anys que fa que sóc periodista, mai no se m'havien fet observacions tan ridícules. Si sabéssiu solament els elements més rudimentaris del periodisme, sabríeu que no és precís saber res per a escriure un diari. Qui fa les crítiques dramàtiques? una colla d'aprenents de sabater, de camàlics que res no saben de teatre. Qui dóna compte dels llibres? Gent que mai no n'han llegit cap. Qui redacta els articles financers? Individus que no tenen ni han tingut mai una pesseta. Qui fa els panegírics de la temperança i crida contra l'alcohol? Infeliços que deixaran d'emborratxarse quan deixin de viure i no abans. Per a ésser periodista no és precís ésser instruït. Vós, pestanaga, amb la vostra ciència no heu arribat mai a vendre més de 500 exemplars, i jo en una setmana he arribat a 5.000. Us vaig dir que faria vendre 20.000 exemplars del vostre periòdic, i amb dues setmanes més hauria aconseguit aquesta xifra de tiratge. Us hauria donat la millor qualitat de lectors per al vostre periòdic: aquells que no entenen res d'agricultura, aquells que no sabien distingir una coliflor d'un préssec, malgrat en depengués la seva vida.

Sou vós el que perdeu en la nostra ruptura, vós i no jo, cap de meló! I me'n vaig anar.

Al secretariat d'esquerra

La Comissió de política

D'ací pocs dies el poble català anirà a les urnes per a emetre el vot i exterioritzar quin és el seu sentir i la seva voluntat. Les eleccions que s'apropen estan prenyades de sorpreses, la balança electoral no deixa preveure vers on es decantarà, aquests són moments de gran transcendència política i això ho saben prou bé les dretes que no paren un sol moment de fer propaganda. Si el triomf hagués d'ésser d'aquells qui tinguessin millor organització, no caldria pas que confiéssim en guanyar. Mentre la Lliga Catalana està fent una intensa propaganda entre l'element femení, nosaltres espe-

rem el període electoral per a començar-la. Ja d'abans de les eleccions per a diputats al Parlament Català, que la Lliga s'ocupà d'establir uns torns de personal en les oficines de rectificació electoral que s'installaren en el palau de Projeccions, aquest personal que movilitzà la Lliga treballà durant tot el període de rectificació, i aquest treball fou esmersat en cercar i comprovar noms, principalment s'ocuparen de cercar i fer incloure noms de dona per a formar el fitxer femení. El nostre partit no movilitzà a ningú i avui estem mancats d'un fitxer femení.

L'organització electoral del nostre partit, té que desitjar.

Nosaltres no sabem a què és degut, nosaltres sols coneixem els efectes, però no les causes. Nosaltres tenim la certesa que guanyarem però més segurs n'estaríem si vejéssim que el nos-

tre partit es preparava i estiguéssim segurs que l'organització d'aquest any serà millor que la passada. Nosaltres demanem al Secretariat que es recordi de totes les inconveniències de l'any passat i procuri solucionar-les.

Follets i Daines

Per Pius Arias

Després de vèncer un sens fi d'obstacles que s'hi oposaven, hem aconseguit, a la fi, formar un estol de Follets i Daines en el nostre Ateneu; entre aquests obstacles el més indignant, però també el més despreciable, ha estat el de la carcunderia d'uns senyors que tot i dient-se professors, la qual cosa fa suposar en ells un esperit elevat i una certa cultura, han tingut la grolleria de dirigir-se als petits follets, que eren també deixebles d'ells, i dir-los-hi que si volien seguir assistint a l'escola era precis deixar d'ésser follet i d'anar amb aquella mala gent; nosaltres voldríem saber en què consisteix la nostra maldat, segurament perquè som esquerrans, o és perquè temen que esgarriem de la seva cleda adormidora les tendres ànimes dels infants que els hi han estat confiats perquè els eduquin?

És tan bonic, veritat senyors professors, que en el món hi hagin ases!!? Perquè, digueu-me sinó, com us ho faríeu per a poder anar a cavall. Però bé, deixem-nos d'això ja que no mereix altra cosa sinó el menyspreu; en el món ha d'haver-hi varietat de fauna i per això hi són ells.

Malgrat els brams d'aquests senyors i altres obstacles més importants, hem aconseguit que

Recordant.....

Per J. Manchon

Fa més de dos anys que una trentena d'hommes que per nostra afinitat d'idees decidírem aplegar-nos i crear un Ateneu a la Bonanova per a fomentar aquestes idees i fer pròsselits sota el drap barrat amb la visió d'humanitat i

la formació d'aquest estol fos un fet i avui comptem ja amb un bon nombre d'inscrits.

La finalitat d'aquesta organització és fer conèixer als nostres infants les belleses naturals i històriques de la nostra terra. Volem que aprenguin d'amar-la coneixent-la, car sols així l'amor serà en ells veritat; per això doncs, per tal que coneixin bé la terra on han nascut, organitzem excursions i visitem els monuments històrics per tal que puguin seguir les petjades d'aquells qui feren gran a Catalunya i la conduïren pels camins de la glòria.

Volem també que aquests infants siguin forts i per això dediquem una cura especial en els esports i el gimnàs, el qual practiquen a ple aire. Ultra l'esport, també practiquen tot el que li cal saber a un bon excursionista, pràctiques de camping, marxes, fotografia, senyals de morse, cures d'urgència, etc.

Segurs que així procurem un gran benefici als infants, nosaltres obrim els braços a tots els nens i nenes d'aquesta barriada, sense cap mena de distinció, car nosaltres sols pretenem fer-los amar la Pàtria perquè un dia puguin ells fer el que nosaltres no hem gosat: trencar les cadenes que retenen esclava la nostra Catalunya.

lliberalisme, encarnació veritat del que hauria d'ésser poblàt el món sencer.

Un cop creat aquest Ateneu, començaren les angoixes buscant els pròsselits, predicant-los hi el nostre apostolat.

És un petit èxit i un alliberament de tots aquests homes que han sabut aplegar-se a aquest fogar d'on poden rebre les orientacions per a fer dels seus fills els homes de demà, ensenyant-los-hi el deure a complir com a ciutadans.

Això féu que continuada aquesta tasca pels fundadors, veiéssim poc a poc com venien a la crida nostra un estol d'homes per a cooperar a l'engrandiment de l'Ateneu aportant-hi un raig de llum espiritual i enfortint-nos per a seguir lluitant fins aconseguir nostres anhels patriòtics.

Això ha fet que als dos anys de fundat aquest Ateneu contem ja amb Cent Cincuenta Socis

Amb tot i això podeu donar-vos compte de la importància que revesteix el nostre Ateneu i ho prova les figures destacades del nostre partit que han passat per la tribuna d'aquest fent-hi tots bells parlaments plens d'ideologia, havent-se vist amb gust per socis i sim-

patitzants el fet de l'assiduitat en què s'han vist concorreguts els parlaments que s'hi han fet.

A més de les Seccions de Política i Cultura que actuen amb caràcter permanent, atenant les indicacions que demanen els socis, hi ha el curs de Català que dóna el nostre bon amic en J. Bach, que es veu força concorregut.

També tenim creada una Secció de Minyons i Daines on els fills dels socis adquireixen coneixements força útils amb orientacions d'avanzada sense perjudicis ajudant-los a ésser el dia de demà uns ciutadans dignes i nobles dotats d'un humanisme tan poc corrent avui dia.

Aquest és en síntesi el que trobareu en aquest fogar apar que un estol de patriotes incansables per treballar fins a restituir tots els drets de nostra Pàtria Catalana.

Allisteu-vos-hi sense retardar-vos més i junts treballarem per tal que aquests ideals siguin realitat a no llunyana data.

Assistiu a totes les conferències que es donen al nostre Ateneu

Cosmografia L'Univers

Per L'Ossam

Les estrelles que veieu en una nit sense núvols, i que semblen de tan petites dimensions, són en realitat immenses, i la seva petitesa relativa és degut a les distàncies fantàstiques que les separen de nosaltres. Aquesta distància és tan elevada, que per a expressar-la els astrònoms han adoptat una nova mida: *l'any-llum*, que representa una distància tal que la llum, que té una velocitat de 300.000 qm. per segon, tardí un any en recorre-la. Es tracta doncs de milions de milions de quilòmetres. I hi ha estrelles que veieu a simple vista, que potser fa mils anys que ja no existeixen, perquè la seva llum tarda mils i mils anys en arribar-nos.

L'espai interplanetari, ocupat pels estels i planetes i altres astres, és buit d'aire: està so-

lament ple d'una substància excessivament fluïda, anomenada *èter*. La temperatura de l'espai és molt baixa: més de 200° sota zero, segons diuen els astrònoms en les seves últimes hipòtesis.

Antigament, es creia que la terra ocupava el centre de l'Univers, i que el sol i els demés astres voltaven entorn. Aquest era un dels articles de fe de la religió, propugnada pels homes que es titulaven humils, i que deien que la nostra terra (insignificant gra de pols entre tot l'Univers), era el seu centre. Galileu Galilei, astrònom italià del segle XVI va pagar amb les tortures de la Inquisició, l'haver sostingut el contrari.

Avui en dia les coses s'han posat al seu punt. L'Univers s'ha comparat a la matèria terres-

tre: un tros de fusta, per exemple. La matèria encara que sembli de vegades un cos sòlid tot ell, està, no obstant formada per un nombre incommensurable de petites partícules, separades entre elles, formades per grups d'altres partícules infinitament més petites, anomenades *àtoms*, que estan en constant moviment, i segueixen les mateixes lleis de moviment que els grans astres de tot l'Univers. Les fórmules que permeten calcular les distàncies, velocitats i dimensions relatives dels astres, d'acord amb les lleis de Kepler i Newton, serveixen per determinar les dimensions, distàncies i velocitats dels *àtoms*.

Els estels, no són més que nuclis immensos i incandescents, de matèria gaseosa, amb temperatures de milers de graus. La irradiació d'aquests astres, d'aquests estels, rebaixa la

seva temperatura, i a força de milions d'anys, arriba a refredar-se del tot. A mida que disminueix la seva temperatura, es redueix el diàmetre. Passaran novament milions d'anys, i l'astre, que haurà passat per períodes d'incandescència, de refredament i de vida, no serà més que un sepulcre circulant pels espais interplanetaris, durant segles i més segles, fins el moment en que trobarà en el seu camí un altre astre errant, també sense vida. La topada d'aquests dos astres, a velocitats fantàstiques, produirà una elevació de temperatura tal, que farà suficient per transformar en vapors tota la matèria sòlida dels dos astres. Aquests quedaran transformats en una *nebulosa*; immens núvol gasós incandescent.

Les transformacions de la nebulosa seran objecte d'un nou article.

BOTIGUERS... Catalanitzeu vostres comerços

Història de Catalunya

Els orígens del nostre poble han de buscar-se tan enllà, que arriben en aquells períodes comuns a tots els demés. La prehistòria és quasi igual en tots els països, almenys pel poc que en coneixem. La dominació grega, cartaginesa, romana, visigòtica, musulmana o franca, va sentir-se en el nostre país de la mateixa manera que en els altres, a poca diferència. El que tot català ha de conèixer, indispensablement és la Història de Catalunya. És precís que tots coneguem els aconteixements més importants de la nostra història. Per aquest motiu i amb aquest fi, inaugurem avui aquesta secció en la qual publicarem una sèrie d'articles sobre Història de Catalunya, començant des del primer comte independent, *Guifred el Pilós*, i seguirem d'una manera ràpida.

Primer comte independent de Catalunya

Segons uns, el primer comte independent de Catalunya fou *Guifred el Pilós*, segons altres,

historiadors també de reconeguda solvència, fou *Borrell* i encara hi ha qui creu que els comtes de Barcelona foren feudataris dels reis de França fins més enllà de la unió amb Aragó. No obstant, sembla com a més acceptada generalment la suposició que fou veritablement *Guifred* el primer independent. En efecte, estant aquest comte guerrejant a França al costat de *Carles el Calb*, va tenir notícia que els àrabs havien invadit gran part del seu comtat. Com a feudatari de França, tenia dret a l'ajuda del seu senyor feudal, i al negar-li *Carles* aquesta ajuda, és de suposar que li donà la plena sobirania del seu territori, a condició de reconquerir-lo per les seves pròpies forces. Si gui com sigui, *Guifred el Pilós* va ésser proclamat comte de Barcelona l'any 873, per lluirre elecció popular.

És curiós de notar que ja en aquelles èpoques remotes, el clero es posava al costat de la

monarquia absoluta, en contra dels primers assaigs de govern autònom de les nacionalitats subjectes a la corona. És veritat que per als pobles, aquests sobirans feudals eren tan opressors com els reis, però foren un primer pas vers la descentralització de govern, única forma que pot portar el benestar dels diferents pobles que formen una nacionalitat, i que tenen tant dret com aquesta al títol de nació. Col·locats els bisbes i el clergat, entre la monarquia que finava i el feudalisme que anava augmentant, varen passar-se al costat d'aquella, sostenint-la amb totes les seves forces. Aquesta predilecció del clergat català per la monarquia francesa, és el que va fer creure que *Guifred* i els seus successors no eren independents.

Guifred el Pilós, proclamat l'any 873, va reunir sota el seu govern en aquesta data els comtats de Barcelona i Urgell, mentre el comtat d'Ampúries s'unia amb el de Rosselló, sota el Govern de *Sunyer I* afavorit per *Carles el Calb* amb concessions de béns territorials.

Entretant, *Carles el Calb*, reivindicava l'Imperi franc, que estava vacant, i a Roma van coronar-lo emperador l'any 875. Dos anys després esdevenia també rei d'Itàlia, i es posava al costat del papa, pagant-li així l'haver-lo fet emperador. Durant aquesta expedició va morir.

En aquells temps, els comtes eren nomenats per elecció popular, sempre amb el beneplàcit reial, o per aquest en premi dels seus actes guerrers. Solament algun que altre era succeït, a la seva mort, pels seus hereus. Les propietats i patrimoni comtal eren consideres com un benefici. És sols a partir de la *capitular de Qiersy*, acte en el qual *Carles el Calb* determinava les regles a que durant la seva absència hauria de subjectar-se el seu fill, que comencen a ésser considerats hereditaris els títols nobiliaris.

Barcelona-Ausona, junt amb els comtats de Girona, Empúries, Urgell i Cerdanya, i durant uns anys la Septimania, constituïen la

Marca Hispànica, o *Marquesat de Gocia*, una de les regions fronteres, o *Marques*, que constituïen la defensa de l'Imperi franc, i estava sota l'autoritat d'un *marquès* nomenat pel monarca, entre els comtes que composaven la *marca*, *Guifred el Pilós* va succeir a *Salamó* en el marquesat de Gocia.

Guifred, que posseïa ja els comtats de Barcelona i Urgell, heretà més endavant, l'any 895, del seu germà Miró el de Cerdanya, i va succeir al comte Dela en el de Girona pel mateix temps.

Tot el sud d'Europa estava en poder dels àrabs, i sembla que Omar-ben-Hassau, rebel contra el rei àrab de Còrdoba, va reunir alguns soldats i unit amb els cristians de Navarra va entrar al nostre país al front de gran exèrcit obtenint del Kaid de Lleida que li fes entrega de la ciutat. Fingint-se amic del rei de Còrdoba va fer-se enviar un gran exèrcit, i faltant a l'amistat promesa, va derrotar-lo completament. El rei de Còrdoba, llavors, va enviar-li el seu fill qui va derrotar a Omar, apoderant-se de Lleida, Fraga i altres poblacions sublevades. Omar va desaparèixer fins al 875 en que s'apoderà de diverses fortaleses dels volts del Segre, on es manté diversos anys morint en la batalla d'Aybar.

Guifred deuria segurament aprofitar-se d'aquestes favorables circumstàncies, per reconquerir tot el Montserrat, Ausona i part del Camp de Tarragona.

Va fundar els monestirs de Ripoll i de Sant Joan de les Abadesses, que tant soroll varen fer segles després pel seu comportament escandalós, motivant que el papa Aldobrandini, (Clement VIII) dissolgués tota l'ordre.

En el pròxim número continuarem la història de la nostra Pàtria, que avui acabem amb *Guifred el Pilós*, mort l'any 898 a Barcelona. A aquest comte es refereix la llegenda de la formació de l'escut de Catalunya per *Carles el Calb* amb els dits mullats amb sang de Guifred.

FES-HO TOT EN CATALA

Tintoreria AMERICANA

d'En V. Alcrudo

CARRER MUNTANER, 355 :- Telèfon 71818

PREUS ECONOMICS

No us confonguèu: MUNTANER, 355 - Telèfon 71818

Plats i Olles
MIQUEL PONS

Gran assortit en Cristall - Pedra
Porcel·lana - Majòlica

Hom fa tota mena d'encàrrecs
amb terrissa

S'arreglen mitges de totes menes
Es cullen els punts a les mitges de seda
ES SERVEIX A DOMICILI
TELÈFON 70783

Saragossa, 90 y Septimania, 65
BARCELONA-S. G.

C
A
R
R
E
R
E
L
L
S

**IMPRESA
LITOGRAFIA**

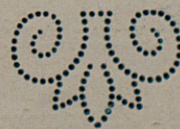
**PICTOGRAFIA
BATALLA**
TELEFON 7 5 1 1 6

Sant ERMENGOL, 8
(entre Saragossa i Balmes)

**OLIS PURS D'OLIVA,
SABONS I GRANS**

OLIS "SALUT"

Francesc Ferrer

AVINGUDA PRAT DE LA RIBA, 2
(darrera del Teatre Bosc) - Telèfon 78393

Jardineria i Floricultura

d'En EMILI PRATS

Ramells - Corones - Ciste-
lles - Ornamentació de Sa-
lons, Bodes i Banquets -
Plantació de Parcs i Jardins
- Roses seleccionades -
:-: Cactus baratíssims :-:

ARIBAU, 169 :-: PARIS, 185

TELÈFON 71196

Fusteria Artística

d'En

Pau Marimon

Riera St. Gervasi, n.º 4

BARCELONA-S. G.

Bar Bonanova

MENJARS ECONOMICS

ES SERVEIX CAFÈ

Sant Gervasi, 98

(junt P. Bonanova)

SERVEI A DOMICILI

Farmàcia i Centre
d'Específics

“ M A R C H ”

Ofereix als socis el 20 %
de descompte sobre les re-
ceptes, àdhuc en els anàlis-
sis, a la presentació del re-
but corrent i carnet

SERVEI A DOMICILI

CARRER SARAGOSSA, 88, (S. G.) - BARCELONA

TELÈFON 76585